

**EUROOPA LIIDUGA
ÜHINEMISE KONVERENTS
– UKRAINA –**

**Brüssel, 12. juuni 2026
(OR. en)**

AD 18/26

LIMITE

CONF-UA 2

ÜHINEMISDOKUMENT

Teema: EUROOPA LIIDU ÜHINE SEISUKOHT
– 1. teemaplokk: põhiküsimused

ÜHINEMISLÄBIRÄÄKIMISED

Ukraina

ELi ÜHINE SEISUKOHT

(pärast Ukraina läbirääkimisseisukoha AD 16/26 CONF-UA 1 esitamist)

Läbirääkimiste teemaplokk 1

Põhiküsimused

Sellesse teemaplokki kuuluvad demokraatlike institutsioonide toimimine, avaliku halduse reform, peatükid 23 – kohtusüsteem ja põhiõigused, 24 – õigus, vabadus ja turvalisus, majanduslikud kriteeriumid ning peatükid 5 – riigihanked, 18 – statistika, 32 – finantskontroll

Käesolev Euroopa Liidu seisukoht põhineb Ukrainaga peetava ühinemiskonverentsi (AD 9/24 CONF-UA 2) jaoks kujundatud üldisel seisukohal ning selle suhtes kohaldatakse nimetatud üldises seisukohas heakskiidetud läbirääkimispõhimõtteid, eelkõige järgmisi:

- Ukraina või ELi poolt konkreetse läbirääkimispeatüki suhtes väljendatud arvamus ei mõjuta mingil viisil seisukohta, mida võidakse võtta teiste peatükkide suhtes;
- läbirääkimiste käigus konkreetsete peatükkide kohta saavutatud kokkuleppeid, isegi osalisi kokkuleppeid, ei või pidada lõplikeks, kuni on saavutatud üldine kokkulepe kõigi peatükkide kohta;
- samuti läbirääkimisraamistiku punktides 5, 11, 12, 32, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 50, 51 ja 52 sätestatud nõudeid.

EL innustab Ukrainat jätkama oma õigusaktide vastavusse viimist ELi *acquis*'ga ning viimase tõhusat rakendamist ja jõustamist ning üldiselt töötama juba enne ühinemist välja ELiga võimalikult sarnased poliitikad ja õigusaktid.

EL märgib, et oma seisukohas AD 16/26 CONF-UA 1 kiidab Ukraina heaks 1. teemaploki alla kuuluva ELi *acquis*' seisuga 3. juuni 2026 ning on valmis seda rakendada Euroopa Liiduga ühinemise kuupäeval.

1. Demokraatlike institutsioonide toimimine

EL märgib, et Ukraina on oma põhiseaduslikus korras sätestanud **demokraatliku riigi** alused ja kutsub Ukrainat üles tagama demokraatia jätkuva tugevdamise vaatamata sõjaseisukorrast tulenevatele piirangutele. EL märgib, et Ukraina õigus- ja institutsiooniline raamistik soodustab demokraatlike valimiste korraldamist. EL kutsub Ukrainat üles täiustama õigusraamistikku kooskõlas OSCE/ODIHRi soovitude, ELi õigusaktide ning rahvusvaheliste ja Euroopa standarditega. EL tervitab Ukraina jätkuvaid jõupingutusi, et tugevdada vastupanuvõimet desinformatsioonile ning välisriigist lähtuvatele infomanipulatsioonidele ja sekkumistele valimiste ajal. EL kutsub Ukrainat üles jätkama läbipaistva, pluralistliku ja sõltumatu meediamaastiku tugevdamist, sealhulgas hindama ümber ja järkjärguliselt kaotama nn telemaratoni. Tegeleda tuleb puudustega kampaaniate ja erakondade ebaseadusliku rahastamise vastases võitluses ning tagada tuleb suurem läbipaistvus ja tõhus järelevalve, suurendades kampaaniate ja erakondade rahastamist käsitlevate normide järgimist ja kontrollimist, ühtlustades ja tugevdades kontrollifunktsioone, kehtestades hoiatavad karistused ning kõrvaldades lüngad, mis on seotud kolmandatest isikutest rahastajate toime pandud rikkumistega.

EL märgib, et Ukraina parlament jätkab oma rolli täitmist, kuigi parlamendi järelevalve täitevvõimu üle on praegu piiratud. EL rõhutab, et Ukraina peaks siiski suurendama õigusloomeprotsessi üldist läbipaistvust, kvaliteeti ja tõhusust, seda ka sõjaseisukorra ajal. Lisaks märgib EL, et parlament peaks kehtestama ka tugeva usaldusväärse raamistiku, mis hõlmaks parlamendiliikmete käitumisjuhendit ja töösuhtejargsete piirangute tõhusat järelevalvet.

EL rõhutab, et **kodanikuühiskonna organisatsioonide** õiguslik, regulatiivne ja institutsiooniline raamistik on üldiselt olemas, kuid seda on vaja täiustada, et tagada kodanikuühiskonnale soodne keskkond ning eelkõige tugevdada mehhanisme, mis kaitsevad kodanikuühiskonna organisatsioone ja inimõiguste kaitsjaid ähvarduste ja põhjendamatu surve eest, sealhulgas viies oma õigusaktid vastavusse ELi *acquis*'ga, mis käsitleb üldsuse osalemise vastaseid hagiid (vaigistushagid). EL rõhutab, et Ukraina peab tagama tõhusate mehhanismide olemasolu riigi ja kodanikuühiskonna organisatsioonide vaheliseks koostööks, sealhulgas sisuliseks konsulteerimiseks kodanikuühiskonnaga seadusandlike ja poliitiliste algatuste üle.

2. Avaliku halduse reform

EL märgib, et Ukraina avaliku halduse reformi **strateegiline raamistik** on Euroopa standarditega osaliselt vastavusse viidud. Lisaks märgib EL, et raamistiku rakendamiseks on olemas hästi toimivad juhtimis- ja koordineerimismehhanismid. EL rõhutab, et reformide edendamiseks tuleks tugevdada avaliku teenistuse suutlikkust ja tagada reformide rahaline jätkusuutlikkus.

EL märgib, et Ukraina on **poliitika väljatöötamise ja koordineerimise** valdkonnas saavutanud osalise vastavuse Euroopa standarditele. EL rõhutab, et Ukraina peab ajakohastama oma õigusraamistikku ning parandama tõendus põhise poliitikakujundamise ja õigusaktide koostamise standardeid ning tagama tõhusad ja kaasavad avalikud konsultatsioonid.

EL märgib, et **avaliku teenistuse ja personalijuhtimise valdkonnas** on Ukraina saavutanud osalise vastavuse Euroopa standarditele. EL kutsub Ukrainat üles viima oma avalikku teenistust käsitleva õigusraamistiku valiku- ja värbamismenetluste puhul veelgi rohkem vastavusse tulemuspõhisuse, läbipaistvuse ja usaldusvääruse põhimõtetega. Taastada tuleks tulemuspõhine, läbipaistev ja konkursina toimuv värbamine avalikku teenistusse ja seda veelgi täiustada, võttes asjakohaselt arvesse julgeolekuolukorda. EL rõhutab, et kuritarvituste vältimiseks tuleb koguda ja jälgida andmeid vallandamise põhjuste ning ajutiste lepingute arvu ja kategooriate kohta. EL tuletab meelde, et läbipaistva, konkurentsivõimelise ja õiglase palgasüsteemi tagamiseks tuleb lõpule viia riigiteenistujate tasustamissüsteemi reform, mis põhineb ametikohtade liigitamisel. EL rõhutab, et personalijuhtimise digiüleminek peaks kõigis avaliku halduse asutustes edenema ja laienema.

EL märgib, et Ukraina **korralduse ja vastutuse** süsteem on Euroopa standarditega osaliselt vastavusse viidud. EL kutsub Ukrainat üles parandama ministeeriumidesisest korraldust ning aruandekohustuse ja tulemuslikkuse jälgimise mehhanisme järelevalve- ja allasutuste vahel. Lisaks kutsub EL Ukrainat üles viima oma õigusaktid vastavusse haldusmenetluse seadusega ja tagama, et ei kehtestataks põhjendamatu erandeid selle seaduse kohaldamisest. EL rõhutab, et tuleks tagada haldusmenetluse seaduse täielik rakendamine ja selle järelevalve. Samuti kutsub EL Ukrainat üles tegema täiendavaid edusamme detsentraliseerimisreformi elluviimisel.

EL märgib, et Ukraina **teenuste osutamise** süsteem on suurel määral Euroopa standarditega vastavusse viidud. EL kutsub Ukrainat üles jätkama haldusteeninduskeskuste võrgustiku edasiarendamist, tagades lihtsustatud juurdepääsu puuetega ja erivajadustega inimestele. EL kutsub Ukrainat üles tagama selle valdkonna õigusaktide edasise ühtlustamise ELi *acquis*'ga.

EL märgib, et Ukrainas on olemas **riigi rahanduse juhtimise** hästi toimiv õigus- ja institutsiooniline raamistik. EL rõhutab, kui oluline on, et Ukraina täiustaks veelgi õigusaktide rakendamist. EL kutsub Ukrainat üles veelgi täiustama keskpika perioodi eelarveraamistikku ja avaliku sektori kulutuste kvaliteeti, eelkõige parandades kulude läbivaatamise metoodikat ja viies läbi iga-aastaseid riigieelarve kulude läbivaatamisi. EL kutsub Ukrainat üles tõhustama eelarveriskide jälgimist, eelkõige parandades avaliku sektori investeeringute, riigiettevõtete ja kohalike eelarvetega seotud eelarveriskide hindamise metoodikat. EL kutsub Ukrainat üles jätkama avaliku sektori investeeringute haldamise tõhustamist kooskõlas avaliku sektori investeeringute haldamise reformikava ja selle juurde kuuluva tegevuskavaga. EL innustab Ukrainat tugevdama eelarvemenetluse läbipaistvust ja järelevalvet, eelkõige tagades valitsemissektori kõigi allsektorite eelarveandmete õigeaegse ja korrapärase kättesaadavuse, laiendades keskpika perioodi eelarve kavandamise ulatust valitsemissektorile ja luues sõltumatu eelarveasutuse.

3. 23. peatükk – kohtusüsteem ja põhiõigused

EL rõhutab, et Ukraina õigus- ja institutsiooniline raamistik on **kohtusüsteemi toimimise** seisukohast ELi *acquis*' ja asjakohaste Euroopa standarditega osaliselt vastavusse viidud. EL võtab teadmiseks Ukraina kava tugevdada veelgi kohtu ja prokuratuuri juhtorganite sõltumatust ja suutlikkust, liikmete meritokraatlikku valimist, muuta kohtute haldamine sujuvamaks, parandada kohtute juhtimist ja täiendada nende vahendeid, et tugevdada vastutust ja usaldusväarsust kõigil tasanditel, tagada õiguskaitse kättesaadavus ja kvaliteet ning tõhus õigusemõistmine kooskõlas ELi *acquis*' ja Euroopa standarditega.

EL tervitab Ukraina edusamme kohtusüsteemi **sõltumatuse ja erapooletuse** edendamisel. EL peab positiivseks Ukraina kavatsust veelgi tugevdada kohtuasutuste vastupanuvõimet sise- ja välissekkumise juhtumitele. EL võtab murega teadmiseks hiljutised arengud, mis võivad kahjustada kohtureformi edenemist, eelkõige viivitused hiljuti taas tööd alustanud institutsioonidesse kandideerinud isikute ametisse nimetamisel. Edaspidi peab Ukraina veelgi tugevdama kohtu ja prokuratuuri juhtorganite ning autonoomsete juhtorganite sõltumatust, usaldusväärust, staatust ja suutlikkust ning optimeerima kohtusüsteemi juhtimist ja kohtute haldamise süsteemi ning prokuratuuri. EL võtab teadmiseks Ukraina võetud kohustuse tagada prokuratuuris selgetel ja objektiivsetel kriteeriumidel põhinev kohtuasjade juhusliku jaotamise süsteem ning veelgi täiustada sellise süsteemi toimimist kohtutes. EL rõhutab, kui olulised on Ukraina pidevad jõupingutused üldkohtute, ülemkohtu ning konstitutsioonikohtu kohtunike, samuti prokuröride ning riigi kohtuadministratsiooni sõltumatuse tugevdamisel, sealhulgas kõrge usaldusväärsus, läbipaistvus ja saavutustel põhinevad standardid valiku- ja ametisse nimetamise menetlustes ning nende edasine täiustamine. Sellega seoses rõhutab EL, kui oluline on rahvusvaheliste partnerite nimetatud sõltumatute ekspertide ajutine sisuline kaasamine nii praegustesse kui ka tulevastesse valikumenetlustesse. Ukraina peab depolitiseerima peaprokuröri ametikoha, sealhulgas valiku- ja ametist vabastamise menetluste objektiivsuse, läbipaistvuse ja tulemuspõhisuse suurendamise kaudu, võttes arvesse Euroopa standardeid. Ukraina peaks parandama ka kohtunike taandamise süsteemi, et viia see vastavusse Euroopa standarditega.

EL märgib, et Ukraina on märkimisväärselt tugevdanud oma õigus- ja institutsioonilist raamistikku **vastutuse** valdkonnas. EL peab positiivseks asjaolu, et Ukraina teostab jätkuvalt hästi kohtunike taustakontrolli ja prokuröride atesteerimist. Käegakatsutavate tulemuste saavutamiseks tuleb taustakontrolli- ja atesteerimiskiirust siiski suurendada. EL rõhutab, et Ukrainal on vaja jätkata korrupsiooni ennetamise meetmete tugevdamist kohtusüsteemis, eelkõige kohtunike eetikadeklaratsioonide ja kontrollide täiustatud süsteemi kaudu. EL märgib samuti vajadust veelgi täiustada kohtunike ja prokuröride distsiplinaarraamistikku, sealhulgas tegeleda kohtuasjade kuhjumisega distsiplinaarmenetluste puhul, tõhustada distsiplinaarmeetmeid ja nende jõustamist ning tugevdada prokuratuuri peainspektsiooni.

EL võtab teadmiseks Ukraina jõupingutused õigusemõistmise **kvaliteedi** parandamiseks, sealhulgas kohtunike ja prokuröride valimise parema õigus- ja institutsioonilise raamistiku kaudu, kuid on seisukohal, et endiselt tuleb tegeleda kohtunike ja tugitöötajate tõsise nappusega. Rahaliste ja inimressursside nappus mõjutab negatiivselt kohtusüsteemi kvaliteeti ja tõhusust. Kohtunike ja prokuröride jaoks tuleb käivitada selgetel ja objektiivsetel kriteeriumidel põhinev tõhus perioodiline tulemuslikkuse hindamise süsteem. EL kutsub Ukrainat üles suurendama kohtusüsteemi **tõhusust**, keskendudes kohtuasjade kuhjumise ja kohtupraktika ühtsuse puudumisega tegelemisele, ning saavutama edu seoses oma digiülemineku süsteemiga. EL rõhutab, kui oluline pärast usaldusväärset valikumenetlust, millesse on sisuliselt kaasatud rahvusvaheliste partnerite nimetatud sõltumatud eksperdid, luua kiiresti täielikult toimiv uus halduskohus, kes tegeleks riigiasutuste vastu esitatud kohtuasjadega. Lisaks rõhutab EL vajadust reformida advokatuuri ja riiklikku kohtunike kooli, millesse on sisuliselt kaasatud rahvusvaheliste partnerite nimetatud sõltumatud eksperdid, et viia kohtunike ja prokuröride väljaõpe vastavusse Euroopa standarditega, sealhulgas kehtestades riikliku kohtunike kooli jaoks läbipaistva ja saavutus põhise valikumenetluse ning ajakohastades selle õppekavasid, õpetamismeetodeid, vajaduste kindlakstegemise ja hindamise meetodeid, ning edendada õigushariduse reformi, sealhulgas õigushariduse ja õiguskaitsealase väljaõppe institutsioonilise eraldamise kaudu. Ukraina peaks samuti täiustama konstitutsioonikohtu menetlust käsitlevaid õigusakte, võttes arvesse Veneetsia komisjoni soovitusi, võtma süsteemseid meetmeid, et parandada riigisiseste kohtute ja Euroopa Inimõiguste Kohtu otsuste täitmist, sealhulgas vaadates läbi seadusandlikud moratooriumid ja tagades piisava andmete kogumise jõustamise kohta, ning laiendama vaidluste kohtuvälist lahendamist ja arendama jätkuvalt õigusabi.

EL rõhutab, et Ukraina peab tegema käegakatsutavaid edusamme võitluses (üli)raskete rahvusvaheliste kuritegudega seotud karistamatuse vastu riigi tasandil. Selleks tuleks eelkõige rakendada Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudi sätteid ulatuslikumalt Ukraina õigussüsteemis ning tagada järjepidevad edusammud heade tulemuste saavutamisel üli-raskete rahvusvaheliste kuritegude riigisisel uurimisel, nende eest süüdistuste esitamisel ja süüdimõistvate kohtuotsuste tegemisel.

EL märgib, et Ukraina **korruptsioonivastane** õigus- ja institutsiooniline raamistik on üha paranenud ning see on ELi *acquis*'ga osaliselt vastavusse viidud. EL rõhutab, et nii ennetamise kui ka tõkestamise meetmeid on vaja veel oluliselt parandada. EL rõhutab tungivalt, et korruptsioonivastasele võitlusele spetsialiseerunud asutuste ja muude asjaomaste institutsioonide sõltumatus ja tõhusus tuleb tagada nende suutlikkuse ja volituste edasise tugevdamise kaudu. Lisaks rõhutab EL, et Ukraina peab laiendama Ukraina riikliku korruptsioonivastase büroo jurisdiktsiooni, et hõlmata kõik suure riskiga avaliku sektori ametikohad, sealhulgas presidendikabineti ning piirkondlike omavalitsuste juhid, ning andma korruptsioonivastasele eriprokuratuurile tegevussuutlikkuse ja volitused, mis on vajalikud selleks, et alustada parlamendiliikmete suhtes kriminaalmenetlust ilma peaprokuröri heakskiiduta. EL kutsub Ukrainat üles veelgi tugevdama korruptsiooni ennetamise raamistikku nii kesk- kui ka kohalikul tasandil, sealhulgas sihipäraste korruptsioonivastaste meetmete abil. Lisaks kutsub EL Ukrainat üles rakendama järjekindlalt korruptsioonivastast poliitikaraamistikku, mis hõlmab korruptsioonivastase võitluse süvalaiendamist, sihtotstarbelisi hindamisi ja kontekstipõhiseid meetmeid, mis on suunatud kõige haavatavamatele sektoritele, nagu kohtusüsteem, õiguskaitse, riigihanked (eelkõige kaitseotstarbelised hanked), riigi osalusega ettevõtted, taristud, toll ja maksustamine, ehitus ja maa majandamine, loodusvarad ja kaevandamine ning haridus. EL rõhutab, et erilist tähelepanu tuleks pöörata sõjaga seotud rahvusvahelise abi ja ülesehitusega seotud vahendite, sealhulgas EList pärinevate vahendite haldamisele. Seoses õigusnormide täitmise tagamisega rõhutab EL samuti, et Ukraina peab saavutama täiendavat edu võitluses karistamatuse ja süsteemsete korruptsioonimustrite vastu keskvalitsuse ja kohalikul tasandil, mis nõuab piisavaid ressursse ning töökindlaid ja terviklikke lähenemisviise, mis põhinevad tõelisel poliitilisel pühendumusel ja pikaajalisel strateegilisel visioonil. EL tuletab meelde, et see nõuab märkimisväärseid edusamme heade tulemuste saavutamiseks korruptsioonijuhtumite uurimisel, nende eest süüdistuste esitamisel ja süüdimõistmisel, eelkõige lõplike süüdimõistvate kohtuotsuste langetamisel suurkorruptsiooni puhul. EL tuletab meelde Ukraina võetud kohustust tunnistada kehtetuks suurkorruptsiooni juhtumite uurimise automaatne lõpetamine kohtuliku eeluurimise tähtaegade möödumisel, ja rõhutab, et selline norm tuleks kaotada kõigi juhtumite puhul ning et uurimiste tõhususe tagamiseks tuleks kehtivad tähtajad läbi vaadata.

EL märgib, et Ukraina õigus- ja institutsiooniline raamistik on ELi *acquis*' ja **põhiõigusi** käsitlevate Euroopa standarditega osaliselt vastavusse viidud, ning rõhutab vajadust tugevdada selle rakendamist, et tagada kõigi jaoks põhiõiguste kasutamine praktikas, sealhulgas tugevdada inimõigustega tegelevate asutuste suutlikkust ja sõltumatust.

EL märgib, et piinamise ja ebainimliku või alandava kohtlemise tõkestamise ning **vanglasüsteemi** osas on õigus- ja institutsiooniline raamistik üldiselt olemas, kuid selle valdkonna teatavad aspektid ei vasta Euroopa standarditele. EL võtab teadmiseks Ukraina võetud kohustuse ajakohastada selles küsimuses oma õigusraamistikku. EL rõhutab, et on vaja teha täiendavaid jõupingutusi seda valdkonda käsitlevate Euroopa Inimõiguste Kohtu otsuste rakendamiseks ja tegeleda piinamise tõkestamise Euroopa Komitee soovitustega, võideldes ülerahvastatuse, kinnipeetavate ja süüdimõistetute väärkohtlemise ning halbade tingimuste vastu vanglates ja kinnipidamiskeskustes.

EL märgib, et **andmekaitse** õigusraamistikku ei ole ELi *acquis*' ga täielikult vastavusse viidud. EL rõhutab, et Ukraina peab oma õigusaktid täielikult vastavusse viima isikuandmete kaitse üldmääruse ja õiguskaitse direktiiviga. EL rõhutab, kui oluline on võtta kiiresti vastu seaduseelnõud isikuandmete kaitse ning riiklikku isikuandmete kaitse komisjoni ja avalikule teabele juurdepääsu kohta. Institutsioonilist suutlikkust tuleb märkimisväärselt suurendada, et tagada kooskõla andmekaitseasutusele ELi *acquis*' kohaselt antud õigustega.

EL märgib, et **väljendusvabaduse** vallas on Ukraina õigus- ja institutsiooniline raamistik ELi *acquis*' ja Euroopa standarditega osaliselt vastavusse viidud. EL võtab teadmiseks Ukraina kavatsuse viia oma õigusaktid vastavusse vaigistushagisid käsitleva ELi *acquis*'ga ning Euroopa meediavabaduse määruse ja digiteenuste määrusega. EL rõhutab, et Ukraina peaks jätkama jõupingutusi, et tagada meediat reguleeriva asutuse – Ukraina riikliku tele- ja raadioringhäälingunõukogu – täielik sõltumatus. EL rõhutab samuti, kui olulised on avalik-õigusliku meedia sõltumatu toimimise kaitsemeetmed ja riikliku reklaami jaotamise reeglid, ajakirjanike turvalisuse ja sõltumatuse tagamiseks vajalike meetmete ja kaitsemeetmete kiire ja tõhus kohaldamine, nende avaliku teabega seotud rolli austamine, ajakirjanike vastu suunatud hirmutamise- ja ahistamisjuhtumite eest vastutusele võtmine, kohalikku avalik-õiguslikku meediat toetavate meetmete rakendamine ning piisav ja järjepidev lähenemisviis seoses ajakirjanike juurdepääsuga teabele sõjaseisukorra kontekstis. EL rõhutab, et meediareformid tuleks ellu viia viivitamata, et vähendada monopolistlike või oligarhiliste struktuuride taastekke ohtu. EL võtab teadmiseks Ukraina kava rakendada tegevuskava, millega toetatakse mitmekesise, läbipaistva ja sõltumatu sõjajärgse meediaruumi taastamist pärast sõjaseisukorra lõpetamist või tühistamist.

Seoses **soolise võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimisega**, mille puhul Ukraina on saavutanud osalise vastavuse ELi *acquis*'le, võtab EL teadmiseks Ukraina kavatsuse tagada samuti oma õigusaktide vastavusse viimise võrdõigusasutuste miinimumnõudeid käsitlevate ELi direktiividega. EL rõhutab, et on vaja teha jõupingutusi vaenukõne ja vaenukuritegude vastast võitlust käsitleva õigusraamistiku kooskõlla viimiseks raamotsusega teatud rassismi ja ksenofoobia vormide ja ilmingute vastu võitlemise kohta, kasutades selleks kriminaalõiguse vahendeid. EL võtab teadmiseks Ukraina kavatsuse muuta vastavalt oma kriminaalkoodeksit ja kriminaalmenetluse seadustikku. EL märgib, et diskrimineerimisvastases õigusraamistikus puudub selgus diskrimineerimisvastase kaitse ulatuse (valdkondade) osas, kuid võtab teadmiseks Ukraina kavatsuse tugevdada oma õigusakte, sealhulgas meetmeid seksuaalse sättumuse ja soolise identiteedi alusel toimuva diskrimineerimise ennetamiseks ja selle vastu võitlemiseks, ning muuta oma õigusakte, mis käsitlevad selliste kuritegude ohvritele tasuta õigusabi andmist. EL tervitab Ukraina kavatsust võtta vastu seadus, millega kehtestatakse registreeritud partnerite institutsioon (mis hõlmab samasooliste registreeritud partnerlust) kooskõlas Euroopa Inimõiguste Kohtu 1. juuni 2023. aasta otsusega. EL rõhutab vajadust viia riigisiseseid õigusaktid täielikult vastavusse ELi õigusaktidega võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise valdkonnas. EL võtab teadmiseks Ukraina kavatsuse tagada täielik vastavus soolist võrdõiguslikkust ning naistevastase vägivalla ja perevägivalla tõkestamist käsitlevale ELi *acquis*'le, eelkõige selleks, et võidelda tõhusalt soolise vägivalla ja perevägivalla kõigi vormide vastu ning parandada vägivallaohvritele suunatud spetsialiseeritud tugiteenuste kättesaadavust ja jätkusuutlikkust. EL rõhutab vajadust parandada diskrimineerimisvastaste ja vaenukõnet käsitlevate õigusaktide rakendamist ning õiguskaitseametnike ja parlamendi inimõiguste voliniku suutlikkust tagada õigusaktide täitmine. EL innustab Ukrainat tagama andmete kogumise naistevastase vägivalla ja perevägivalla ning diskrimineerimise kohta, mis on liigitatud kallutatuse ja süüteo liigi alusel. EL võtab teadmiseks Ukraina kavatsuse täiustada soolise identiteedi ja seksuaalse sättumuse alusel sallimatusest ajendatud kuritegude jälgimise ja registreerimise süsteemi ning parandada soolist ebavõrdsust käsitlevate andmete süstemaatilist kogumist ja analüüsi.

EL märgib, et Ukraina kohustub võtma meetmeid, et veelgi edendada **puuetega inimeste** õigusi, sealhulgas seoses toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuetega, ning tagada edusammud deinstitutionaliseerimise alal, rakendades terviklikku strateegiat. EL rõhutab, et selles valdkonnas on vaja teha jõupingutusi Euroopa ja rahvusvaheliste standardite, sealhulgas ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni rakendamiseks ning oma õigusaktide edasiseks vastavusseviimiseks ELi *acquis*'ga. Samuti kutsub EL Ukrainat üles jätkama üleminekut inimõigustel põhinevale puute hindamise süsteemile.

EL võtab teadmiseks Ukraina kava jätkata **lapse õiguste** kaitsmist nii internetis kui väljaspool ja tõhustada seda, viies oma õigusaktid paremini vastavusse ELi *acquis*'ga ning lapsesõbralikku õigusemõistmist käsitlevate Euroopa standarditega ja tagades laste õiguse kasvada üles turvalises keskkonnas. EL märgib, kui oluline on, et Ukraina teeks otsustavaid edusamme integreeritud lastekaitseüsteemi loomisel ning vanemliku hoolitsuseta laste ja puuetega laste deinstitutionaliseerimisel, samuti perepõhisele või kogukonnapõhisele hooldusele ülemineku tagamisel, pidades muu hulgas silmas ettevalmistusi Venemaa agressioonisõja tõttu ümberasustatud laste, muu hulgas ebaseaduslikult Venemaale küüditatud või ümber asustatud laste tagasipöördumiseks. See nõuab ka hoolekandeesutustes viibivaid lapsi käsitlevate kvaliteetsete, disagegreeritud ja ajakohastatud andmete kättesaadavuse tagamist.

EL võtab teadmiseks Ukraina võetud kohustuse viia oma õigusaktid suuremasse vastavusse ELi *acquis*'ga, mis käsitleb kahtlustatavate ja süüdistatavate menetlusõigusi kriminaalmenetluses. Seoses kuriteoohvrite õigustega võtab EL teadmiseks Ukraina kava võtta vastu vägivaldsete kuritegude ohvritele hüvitise maksmist käsitlev seadus ning kutsub Ukrainat üles võtma täiendavaid seadusandlikke meetmeid, et viia oma õigusaktid vastavusse kuriteoohvrite õiguste direktiiviga, eelkõige küsimustes, mis on seotud ohvrite individuaalse hindamisega ja konkreetsete kaitsemeetmete kättesaadavusega, sealhulgas kuriteo ohvriks langenud laste jaoks.

EL märgib, et Ukraina õigusraamistik on üldiselt kooskõlas **rahvusvähemustesse kuuluvate isikute** õigusi käsitlevate Euroopa standarditega. EL rõhutab, et õigusraamistik tuleks pärast sõjaseisukorra lõppu Euroopa standardeid silmas pidades täiendavalt läbi vaadata, et tagada täiel määral vähemuste õigused igale rahvusvähemusele nende konkreetset olukorda arvestades. EL kutsub Ukrainat üles jätkama sisuliste konsultatsioonide pidamist rahvusvähemuste esindajatega ning tagama vastutavatele ametiasutustele piisavad vahendid ja suutlikkuse suurendamise võimaluse. Sellega seoses võtab EL teadmiseks Ukraina kavatsuse suurendada parlamendi inimõiguste voliniku suutlikkust jälgida teavet rahvusvähemustesse (kogukondadesse) kuuluvate isikute õiguste kohta ning teha kindlaks diskrimineeriva tegevuse ja tavade asjaolud. EL innustab Ukrainat ajakohastama 2001. aasta loenduse andmeid. EL rõhutab, et rahvusvähemuste nõukogu peaks edasi arenema esindusorganiks, mis osaleb Ukraina ametiasutustega rahvusvähemusi mõjutava poliitika üle peetavas dialoogis.

EL rõhutab, et ühinemisel peab Ukraina õigusraamistik olema täielikult vastavusse viidud ELi *acquis*'ga, et tagada **ELi kodakondsusest tulenevate õiguste** täielik kasutamine.

4. 24. peatükk – õigus, vabadus ja turvalisus

EL märgib, et Ukraina õigusraamistik **raske ja organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse** ning õiguskaitsealase koostöö valdkonnas on ELi *acquis*'ga osaliselt vastavusse viidud. EL rõhutab, et on vaja teha täiendavaid jõupingutusi, et töötada välja õiguslik ja strateegiline raamistik kooskõlas raske ja organiseeritud kuritegevuse põhjustatud ohtude riikliku hinnanguga (SOCTA) ning suurendada institutsioonilist suutlikkust selle raamistiku rakendamiseks, eelkõige seoses jälitusteabel põhineva politseitöö, teabehalduse ja analüüsi ning asutustevahelise koostööga. EL julgustab Ukrainat üles tagama õiguskaitsesektori ümberkorraldamise üldise strateegilise kava 2023–2027 ja sellele vastava rakendusliku tegevuskava (OAS AP) nõuetekohane rakendamine. Lisaks kutsub EL Ukrainat üles piiritlema selgelt eeluurimisorganite uurimisalluvuse ja rakendama järk-järgult kohtuasjade elektroonilise haldamise süsteemi. EL kutsub Ukrainat üles tugevdama raske ja organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse üldist strateegilist ja operatiivset koordineerimist ning ajakohastama tunnistajakaitset ja kriminaalteavet käsitlevaid õigusakte. EL rõhutab, et Ukraina peab tugevdama õiguskaitseasutuste sõltumatust ja usaldusväärust ning tagama nende jaoks piisavad vahendid ning kehtestama õiguskaitseasutuste ja prokuratuuride juhtivate ametikohtade jaoks läbipaistvad ja saavutuspõhised värbamis- ja valikumenetlused. Ukraina peab vastu võtma riikliku uurimisbüroo põhjaliku reformimise seaduse ja seda rakendama, kaasates sisuliselt rahvusvaheliste partnerite nimetatud sõltumatud eksperdid ning järgides Ukraina majandusjulgeoleku büroo mudelit. EL rõhutab, et positiivseid tulemusi annab Ukraina õiguskaitse- ja õigusala koostöö ELi liikmesriikide, CEPOLi, Europoli, Eurojusti ja Euroopa Prokuratuuriga ning väga aktiivne osalemine EMPACTis. EL märgib, et neid jõupingutusi tuleks veelgi tugevdada. Samuti teeb Ukraina aktiivselt koostööd Eurojustiga Ukrainas toime pandud väidetavate raskete rahvusvaheliste kuritegude ühise uurimisrühma ja Ukraina-vastaste agressioonikuritegude eest vastutusele võtmiseks loodud rahvusvahelise keskuse (ICPA) raames ning on lähetanud Euroopa Prokuratuuri kesktasandil ka kontaktametniku.

EL toonitab, et on vaja teha täiendavaid jõupingutusi, et tõhustada häid tulemusi uurimistes, süüdistuste esitamisel ja lõplike süüdimõistvate kohtuotsuste tegemisel kõigis raske ja organiseeritud kuritegevuse valdkondades, sealhulgas rahapesu puhul. EL märgib, et õiguskaitseasutuste reageerimine organiseeritud kuritegevusele, eelkõige suure riskiga kuritegelike võrgustike uurimine, peab olema proaktiivsem ja süstemaatilisem. EL rõhutab samuti, et Ukraina peaks demonstreerima usaldusväärset ja süstemaatilist tegevust raske ja organiseeritud kuritegevuse, sealhulgas rahapesu vastase võitluse vallas finantsuurimiste algatamiseks, mille tulemusel suureneb varade arestimine ja konfiskeerimine. EL innustab Ukrainat mitte ainult suurendama finantsuurimiste kasutamist, vaid arendama ka oma suutlikkust tegeleda keeruliste finantsjuhtumitega. Ukraina peaks tagama, et rahapesu ja terrorismi rahastamise uurimist ja kriminaliseerimist käsitlevad asjakohased õigusaktid on kooskõlas ELi *acquis*' ja rahvusvaheliste standarditega, näiteks rahapesuvastase töökonna ning rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmeid hindava eksperdikomitee standarditega. EL võtab teadmiseks Ukraina võetud kohustuse suurendada suutlikkust varade külmutamise ja konfiskeerimise alal ning kutsub Ukrainat üles Ukraina kava kohaselt tugevdama asjakohaseid õigusakte ning reformima oma vara tagasivõitmise ja haldamise süsteemi, sealhulgas reformima tõhusalt korruptsioonist ja muudest kuritegudest saadud vara avastamise, jälitamise ja haldamise riiklikku ametit (ARMA).

EL kutsub Ukrainat üles võtma vastu kõik vajalikud õigusaktid ja rakendusmeetmed, et viia oma õigus ELi *acquis*'ga täielikku vastavusse **küberkuritegevuse** valdkonnas, ning ühinema Budapesti konventsiooni teise lisaprotokolliga, et võidelda tõhusalt küberkuritegevuse vastu. Ukraina peaks samuti näitama häid tulemusi küberkuritegevuse ennetamisel ja tõkestamisel ning suurendada sel eesmärgil riikliku küberturvalisuse süsteemi osaliste inimsuutlikkust.

EL võtab teadmiseks Ukraina kava viia oma õigusraamistik täielikult vastavusse rahvusvaheliste standardite ja ELi *acquis*'ga **laste seksuaalse väärkohtlemise, sealhulgas internetipõhine laste seksuaalne väärkohtlemise** alal ning tugevdada oma üldist suutlikkust ning kutsub Ukrainat üles pöörama erilist tähelepanu laste kaitsmisele seksuaalse väärkohtlemise eest ja väärkohtlemise ennetamisele (sealhulgas uuesti ohvriks langemise ennetamisele) internetipõhise ja muu laste seksuaalse väärkohtlemise puhul.

EL märgib, et Ukrainas on palju tulirelvi, sealhulgas tsiviilisikute käes, ning kutsub Ukrainat üles tõkestama **tulirelvade ning väike- ja kergrelvade** ebaseaduslikku valdamist ja nendega **ebaseaduslikku kauplemist** ja selle vastu võitlema. EL kutsub Ukrainat üles täielikult rakendama oma riiklikku tulirelvade kontaktasutust ja ühtset relvastusregistrit. EL rõhutab, et Ukraina peaks tegema rohkem jõupingutusi seoses teadlikkuse suurendamise, teavitustegevuse ja harimisega väike- ja kergrelvade väärkasutuse, ebaseadusliku valdamise ja nendega kauplemisega seotud ohtude ja riskide kohta ning seoses ebaseaduslike tulirelvade vähendamise ja legaliseerimise, vabatahtliku üleandmise ja laskekõlbmatuks muutmise kaudu. EL tervitab asjaolu, et Ukraina kavatses töötada välja ebaseadusliku tulirelvakaubanduse vastase võitluse riikliku tegevuskava, mis hõlmab kõiki olulisi valdkondi, ning rõhutab, et sellele peaks eelnema põhjalik riiklik ohuhindamine väike- ja kergrelvade kontrolli valdkonnas.

EL märgib, et Ukraina on **inimkaubanduse** päritolu-, transiidi- ja sihtriik ning peab tugevdama inimkaubandusevastaseid meetmeid, pidades eelkõige silmas haavatavaid isikuid ja lapsi. EL rõhutab, et Ukraina peaks viima oma inimkaubandust käsitlevad õigusaktid täielikult vastavusse ELi *acquis*'ga, sealhulgas juriidiliste isikute vastutuse küsimuses inimkaubandusega seotud süütegude puhul, ning peaks kehtestama rangema kontrolli juriidiliste isikute, eelkõige asendusemaduse ja muu reproduktsioonitehnoloogiaga ning lastega tegelevate isikute üle, et inimkaubandust ennetada ja avastada. EL märgib, et Ukraina töötab välja inimkaubanduse vastu võitlemise riikliku tegevuskava ning kavatses vastu võtta menetlused ohvri staatuse andmiseks ja ohvritele õigeaegse rahalise abi andmiseks ning tugevdada rahvusvahelist koostööd, et tagada Ukraina inimkaubanduse ohvritele õiguskaitse ja abi välismaal. EL rõhutab vajadust rakendada kõikides uurimistes ja süüdistuste esitamisel järjepidevalt ohvrikeskset lähenemisviisi. EL rõhutab, et Ukraina peab veel tõendama, et suudab selles valdkonnas saavutada häid tulemusi ennetavate uurimiste läbiviimisel, süüdistuste esitamisel ja lõplike süüdimõistvate kohtuotsuste tegemisel.

EL märgib, et Ukraina õigusraamistik on osaliselt vastavusse viidud uimastite valdkonda käsitleva ELi *acquis*'ga, ning kutsub Ukrainat üles tagama täieliku vastavusse viimise. EL märgib, et Ukraina õiguskaitseasutused teevad **uimastite valdkonnas head koostööd** ELi liikmesriikide vastavate asutustega. EL kutsub Ukrainat üles võtma vastu uimastite valdkonna üldise strateegilise raamistiku, milles käsitletakse nii pakkumise kui ka nõudluse vähendamist ning uimastitega seotud kahju. Lisaks võtab EL teadmiseks Ukraina kava tugevdada ja rakendada oma institutsioonilist raamistikku, eelkõige tugevdades riikliku uimastiseire asutuse suutlikkust ning luues riikliku varajase hoiatamise süsteemi teabevahetuseks uute psühhoaktiivsete ainete kohta. EL rõhutab, et lisaks õigus- ja strateegilise raamistiku vastavusse viimisele ELi *acquis*'ga on äärmiselt oluline, et Ukraina näitaks häid tulemusi uimastite konfiskeerimisel, süüdistuste esitamisel ja süüdimõistvate otsuste tegemisel uimastitega seotud juhtumite puhul, samuti kuritegeliku vara süstemaatilisel konfiskeerimisel ja konfiskeeritud uimastite kiirel hävitamisel. EL kutsub samuti Ukrainat tihedas koostöös Euroopa Liidu Uimastiametiga (EUDA) edasi arendama andmete kogumist kõigi uimastitega seotud näitajate kohta ning intensivistama operatiivkoostööd uimastikaubanduse vastases võitluses, sealhulgas EMPACTi raames ja Europoliga.

EL märgib, et Ukraina **terrorismivastast võitlust** käsitlev õigusraamistik on ELi *acquis*'ga osaliselt vastavusse viidud. EL rõhutab, et terrorismiga seotud kuritegude, terrorismi rahastamise ja rahapesu kriminaliseerimise alal on vaja teha täiendavat tööd. EL märgib ära Ukraina võetud kohustuse võtta vastu vajalikud muudatused, et viia oma õigusaktid vastavusse lõhkeainete lähteaineid, terroristlikku veebisisu ja elutähtsa taristu kaitset käsitleva ELi õigusega. EL kutsub Ukrainat üles võtma vastu radikaliseerumise ja vägivaldse äärmusluse ennetamise strateegilise raamistiku ning märgib, et Ukraina on pühendunud oma institutsioonilise raamistiku parandamisele, määrates keskse üksuse, mis vastutab radikaliseerumise ja vägivaldse äärmusluse ennetamise koordineerimise eest. EL märgib, et Ukraina kohustub suurendama **elutähtsa taristu** vastupidavust, viies oma õigusaktid paremini vastavusse ELi *acquis*'ga, määrates selgelt kindlaks pädevad asutused ja nende volitused ning luues ühtse kontaktpunkti kriitilise tähtsusega üksuste vastupidavusvõimega seotud küsimuste koordineerimiseks ja tugevdades rahvusvahelist koostööd.

EL märgib, et Ukraina õigusaktides on sätestatud **kriminaal-, tsiviil- ja kaubandusajades tehtava õiguslase koostöö** aluspõhimõtted, kuid vaja on jätkata õigusaktide vastavusse viimist ELi *acquis*'ga ning *acquis*' rakendamist, sealhulgas põhiseaduse muudatustega, mis võimaldaksid Ukraina kodanike väljaandmist. EL rõhutab Ukraina valmisolekut keskenduda asjakohaste rahvusvaheliste konventsioonide, eelkõige Haagi konventsioonide rakendamisele ja nõuetekohasele kohaldamisele. EL kutsub Ukrainat üles suurendama oma haldussuutlikkust, et täita ELi nõudeid, mis käsitlevad õiguslast koostööd kriminaal-, tsiviil- ja kaubandusajades, ning tagama tõhusa koostöö Eurojusti ja Euroopa Prokuratuuriga.

EL märgib, et Ukraina on ratifitseerinud **Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudi**. EL rõhutab, et Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudi sätete rakendamine Ukraina õigussüsteemis on äärmiselt oluline selleks, et tugevdada Ukraina kohtusüsteemi tema kriminaaljurisdiktsiooni teostamisel **rahvusvaheliste kuritegude** eest vastutavate isikute suhtes. Lisaks märgib EL, et Ukraina on vastu võtnud esimese seaduse, millega muudetakse Ukraina kriminaalkodeksit ja kriminaalmenetluse seadustikku seoses Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudi ratifitseerimisega. EL kutsub Ukrainat üles võtma süsteemsete ja pikaajaliste reformipüüdluste raames kõik vajalikud meetmed Ukraina õiguskorra täielikuks ühtlustamiseks Rooma statuudiga.

EL märgib, et **rände** valdkonnas peab Ukraina kindlaks määrama, kuid ka ellu viima selged koordineerimismehhanismid rände haldamises osalevate riigiasutuste vahel ning eelkõige töötama välja mehhanismi asutustevaheliseks koordineerimiseks rändekriisi korral. EL kutsub Ukrainat üles viima sellega seoses lõpule riikliku migratsiooni ameti reformi. EL võtab samuti teadmiseks Ukraina plaani võtta vastu vajalikud muudatused seadusliku rände valdkonnas, et viia õigusaktid vastavusse õigusnormidega, mis käsitlevad kolmandate riikide kodanike (sealhulgas hooajatöötajate) ühtset töö- ja elamisloa, teatavaid sätteid perekonna taasühinemise ja pikaajaliste elanike kohta, norme kõrgelt kvalifitseeritud töötajate riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta ELi sinise kaardi alusel ning üliõpilaste ja teadlaste kohta ning norme ettevõtjasiseselt üleviidud töötajate kohta. EL võtab lisaks teadmiseks Ukraina kava viia oma õigusaktid vastavusse asjakohase ELi *acquis*'ga ebaseadusliku rände valdkonnas, eelkõige seoses rändajate smugeldamisega, ning kutsub Ukrainat üles võtma vastu õigusaktide muudatusi, et viia need vastavusse tööandjate karistuste direktiiviga. EL rõhutab vajadust suurendada rände valdkonnas finants-, inim- ja tehnilisi ressursse, eelkõige selleks, et ebaseaduslikku rännet paremini ennetada ja hallata. EL kutsub Ukrainat üles tagama piisava vastuvõtusuutlikkuse ja kohaldama tagasisaatmismenetlusi kooskõlas ELi *acquis*'ga.

EL kutsub Ukrainat üles viima oma õigusaktid täielikult vastavusse **varjupaigaküsimusi** käsitleva ELi *acquis*'ga, eelkõige seoses haavatavas olukorras olevate isikute kategooriate varajase tuvastamise ja varjupaika taotlejate isikute õiguste tagamisega. Samuti kutsub EL Ukrainat üles tugevdama oma suutlikkust valmistuda varjupaigataotlejate ja pagulaste arvu suurenemiseks ning tugevdama sihtotstarbelisi riigiasutusi, sealhulgas asjakohaste vahendite eraldamise teel.

EL märgib, et Ukraina **viisapoliitika** ei ole veel ELi viisapoliitikaga täielikult vastavusse viidud, ning kutsub Ukrainat üles võtma õigusaktide järkjärguliseks vastavusse viimiseks juba praegu arvesse ELi viisaõigustikku, mis näitaks Ukraina pühendumust täieliku vastavusse viimise saavutamisele. Samuti kutsub EL Ukrainat üles viima oma õigusaktid täielikult vastavusse nimekirjaga riikidest, kelle kodanikelt nõutakse liikmesriikide välispiiride ületamisel viisat, keskendudes eelkõige riikidele, kes kujutavad ELi jaoks ebaseadusliku rände või julgeolekuohtu. Lisaks märgib EL, et Ukraina infosüsteemid vajavad viisainfosüsteemile (VIS) vastamiseks täiendavaid tehnilisi kohandusi, mida saab teha pärast ühinemist.

EL võtab seoses **Schengeni ja välispiiridega** teadmiseks hea ja jätkuva operatiivkoostöö Frontexiga piirivalve ja väljaõppe valdkonnas. EL kutsub Ukrainat üles jätkama selle koostöö arendamist. EL kutsub Ukrainat samuti üles jätkama tööd tulemusliku ja tõhusa piirihaldussüsteemi rakendamiseks kooskõlas Euroopa integreeritud piirihalduse metoodikaga. EL tuletab meelde, et oluline osa Schengeni *acquis*'st, sealhulgas piirikontrolli puudumine sisepiiridel, sõltub sellest, kas Ukraina täidab Schengeni hindamismehhanismi raames kontrollitavaid täiendavaid objektiivseid nõudeid. EL võtab teadmiseks Ukraina kohustuse võtta vastu Schengeni tegevuskava, et valmistuda Schengeni alaga ühinemiseks.

Euro võltsimisega seoses märgib EL, et Ukraina peaks tugevdama asutustevahelist koostööd raha võltsimise kriminaliseerimise alal, ning võtab teadmiseks Ukraina kavatsuse tugevdada riigi majandusjulgeoleku bürood. Samuti kutsub EL Ukrainat üles ratifitseerima ja rakendama rahavõltsimise vastu võitlemise Genfi konventsiooni.

5. Majanduslikud kriteeriumid

EL märgib, et Ukraina on pühendunud **toimivaks turumajanduseks** saamisele. EL rõhutab jätkuvat riigisisest konsensust majanduspoliitika põhialuste, sealhulgas riigi rahanduse jätkusuutlikkuse, makrotasandi finantsstabiilsuse ja turupõhimõtete kohaldamise osas. EL märgib, et Venemaa põhjendamatu agressioon on avaldanud majandustegevusele äärmiselt suurt survet. EL märgib, et vaatamata viimastel aastatel tehtud mõningatele edusammudele piiravad turumajanduse tõhusat toimimist jätkuvalt nõrk ettevõtluskeskkond, mitteametliku töö suur osakaal ning vähene juurdepääs rahastamisele ja innovatsioonile. EL kutsub Ukrainat üles süstemaatiliselt ja põhjalikult käsitlema nii laienemispakettides esitatud ELi poliitilisi soovitusi kui ka Ukraina kava raames võetud kohustusi, mis toetavad Ukrainat majanduskriteeriumide täitmisel ja mitteametliku majandusega tegelemisel. EL innustab Ukrainat täitma oma kohustusi IMFi programmide raames ja muude rahvusvaheliste organisatsioonide ees, mis toetaks Ukrainat majanduslike kriteeriumide täitmisel.

EL märgib, et Ukraina teeb edusamme, et suurendada oma **suutlikkust tulla toime konkurentsi ja turujõudude survega liidus**. EL peab positiivseks, et hoolimata Ukraina tsiviil- ja elutähtsa taristu vastu toimuvatest Venemaa tahtlikest rünnakutest põhjustatud püsivatest lünkadest ja äärmiselt keerulistest oludest, on Ukraina teinud tohutuid jõupingutusi oma energia- ja transporditaristu säilitamiseks ning edu saavutamiseks majanduse digipöörde ja hariduse kvaliteedi vallas. EL rõhutab, et investeeringud kõikidesse füüsilise taristu vajadustega seotud valdkondadesse peavad jätkuma ning neid tuleb toetada parema avaliku sektori investeeringute haldamise ja juhtimisreformidega. EL kutsub Ukrainat üles suurendama oma tootlikkust ja konkurentsivõimet, mida praegu pärsvad tööjõupuudus ning püsivalt väikesed kulutused teadus- ja arendustegevusele ning innovatsioonile.

EL kutsub Ukrainat üles tagama nii era- kui ka riigi osalusega ettevõtete üldjuhtimisega seotud aruandekohustuse, selgitades juhtorganite kohustusi riskijuhtimispoliitika rakendamisel, sealhulgas korruptsioonivastase võitluse valdkonnas. EL kutsub Ukrainat üles tõkestama oligarhiliate või monopolistlike struktuuride taastekke ohtu erastamisel olevates sektorites.

6. 5. peatükk – riigihanked

EL märgib, et Ukraina on viinud oma riigihangete süsteemi ELi *acquis*'ga osaliselt vastavusse. EL kutsub Ukrainat üles tagama ELi ja Ukraina ettevõtjate võrdse kohtlemise põhimõtte järgimise kogu riigihankesüsteemis, sealhulgas klassikaliste ja kommunaalsektorite, kontsessioonide ning avaliku ja erasektori partnerluste ning kaitsealaste riigihangete puhul. Seoses **klassikalise ja kommunaalsektoriga** kutsub EL Ukrainat üles vaatama läbi õigusaktide kohaldamisala, sellest väljajätmised, läbirääkimistega menetluse kasutamise alused, mõisted ja segalepingud, väärtuse hindamise, valiku- ja pakkumuste hindamise kriteeriumid, hankemeetodid ning lepingu muutmise ja lõpetamise. EL märgib, et Ukraina on saavutanud osalise vastavuse **kontsessioonide ning avaliku ja erasektori partnerluse** valdkonnas, ning kutsub Ukrainat üles vaatama läbi sätted, mis käsitlevad ettevõtjate lokaliseerimist, kindlaksmääramist, valimist ja väljaarvamist ning eraõigusliku isiku tegevusriski piiramist. EL rõhutab, et Ukraina peab parandama oma **kaitse- ja julgeolekualaseid riigihankeid** käsitlevaid õigusakte, tagades kahe asjaomase hankeasutuse sõltumatuse, tegeledes puudustega, mis on seotud avaliku sektori hankijate ebapiisava määratlemisega, teatavate menetluste, kriteeriumide ja ettevõtjate kvalifitseerimise nõuete puudumisega, mittetäielike sätetega alltöövõtu kohta ning konkreetsete kaitsealaste läbivaatamismehhanismide puudumisega.

EL märgib Ukraina mõõdukat ettevalmistust riigihangete **rakendus- ja jõustamissuutlikkuse** osas. EL rõhutab, et Ukrainal on piiratud juurdepääs piisavatele inim- ja rahalistele ressurssidele riigihangete süsteemi haldamiseks, kuid samas on riik säilitanud piisava suutlikkuse riigihankeprotsesse rakendada ja nende täitmist tagada, eelkõige elektroonilise hankesüsteemi kasutamise puhul. EL kutsub Ukrainat üles suurendama oma riigihankesüsteemi läbipaistvust, vähendades märkimisväärselt väljaspool elektroonilist hankesüsteemi korraldatavate hankemenetluste arvu, kehtestama selged normid hinnaväliste kriteeriumide kohaldamiseks ning täiustama hankemenetluse eelsete nõuete ja kuluarvestuse meetodite kindlaksmääramise meetodeid. EL kutsub Ukrainat üles veelgi suurendama kontrolli- ja järelevalveorgani tõhusust.

EL võtab teadmiseks, et Ukraina on viinud oma õigusaktid osaliselt vastavusse **õiguskaitsevahendeid** käsitleva *acquis*'ga. EL kutsub Ukrainat üles vaatama läbi oma õigusaktid, käsitledes vastuolusid kaebuste esitamise tähtaegade ja apellatsioonisüsteemi tõhusust negatiivselt mõjutavate ooteaegade vahel. EL rõhutab, et Ukraina peab läbi vaatama oma õigusaktid õiguskaitsevahendite kohta, mis hõlmavad kontsessioone ning avaliku ja erasektori partnerlusi, lihtsustatud hankeid ja otselepinguid, mis sõlmitakse väljaspool elektroonilist hankesüsteemi, ning viima oma õigusaktid veelgi enam vastavusse *acquis*'ga. EL rõhutab, et Ukraina peaks jätkama jõupingutusi Ukraina monopolivastase komitee haldussuutlikkuse parandamiseks. EL märgib, et Ukraina jätkab oma e-kaebuste haldamise süsteemi edasiarendamist, sealhulgas tühistamise korral avaliku sektori hankijate otsuste avaldamist pakkumuste kohta. EL kutsub Ukrainat üles veelgi suurendama apellatsioonide eest vastutava halduskohtu suutlikkust.

EL rõhutab Ukraina vajadust suurendada riigihangete **usaldusväarsust**, täiustades korrupsioonivastaseid riskihindamisi, sise- ja väliskontrolle ning täitmise tagamise ja auditeerimismehhanisme. EL kutsub Ukrainat üles tagama, et tema riigihankeid käsitlevates õigusaktides oleks selgelt sätestatud läbipaistvuse ja usaldusväarsuse nõuded, ning võtma vastu riigihangetele kohandatud korrupsioonivastase strateegia ja seda rakendama.

7. 18. peatükk – statistika

EL märgib, et Ukraina **statistikataristu** on ELi *acquis*'ga osaliselt vastavusse viidud. EL kutsub Ukrainat üles eraldama statistikasektorile piisavad rahalised ja inimressursid, et saavutada õigusaktide täielik vastavusse viimine ELi *acquis*'ga. Ukrainat kutsutakse samuti üles tagama Ukraina riikliku statistikaameti ja muude ametliku statistika tegijate (eelkõige Ukraina keskpanga ja rahandusministeeriumi) täielik ametialane sõltumatus ning kõigi ELi *acquis*'s nõutud andmete edastamine Eurostatile.

EL märgib, et Ukraina kasutab statistika tegemiseks mõningaid peamisi ELi **klassifikatsioone**, kuid uuemad versioonid on seni kasutusele võtmata. EL kutsub Ukrainat üles tagama täiendava vajaliku töö statistiliste registritega, et tagada täielik vastavus ELi *acquis*'le.

EL rõhutab Ukraina õigusaktide osalist vastavusseviimist **statistikat** käsitleva ELi *acquis*'ga, kusjuures kõigis valdkondades on vaja veel märkimisväärset tööd teha. EL kutsub Ukrainat üles tegema täiendavaid edusamme kõigis statistikavaldkondades, et saavutada õigusaktide täielik vastavusse viimine.

8. 32. peatükk – finantskontroll

EL märgib, et Ukraina on viinud oma õigusaktid osaliselt vastavusse **avaliku sektori sisefinantskontrolli** käsitlevate ELi standarditega, ning kutsub Ukrainat üles parandama tõhusat rakendamist, eelkõige seoses delegeeritud juhtimisvastutusega ja riskijuhtimisega. EL rõhutab, et siseauditi funktsiooni suutlikkust tuleb suurendada ning kutsub Ukrainat üles samuti selgitama riikliku audititeenistuse rolli.

EL võtab teadmiseks, et Ukraina on viinud oma õigusaktid osaliselt vastavusse välisauditit käsitleva ELi *acquis*'ga. EL rõhutab, et Ukraina peab kooskõlas Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvahelise Organisatsiooni (INTOSAI) nõuetega tugevdama Ukraina kontrollikoja poliitilist, rahalist ja halduslikku sõltumatust ning volitusi. EL kutsub Ukrainat üles parandama koostööd kontrollikoja ja Ukraina Ülemraada vahel, et tugevdada järelevalvet riigieelarve üle. Audititööd tuleb parandada, keskendudes selle mõjule ja võttes eesmärgiks selle kooskõlla viimise rahvusvaheliste standarditega.

EL kutsub Ukrainat üles viima oma riigisiseseid õigusaktid täielikult vastavusse ELi direktiiviga, mis käsitleb võitlust **ELi finantshuve** kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil.

EL kutsub Ukrainat üles looma riiklike pädevate asutuste vahelise ametliku koostöö **euro kaitsmiseks võltsimise eest** ja seda koostööd tugevdama ning märgib, et Ukraina on selles valdkonnas oma õigusaktid ELi *acquis*'ga osaliselt vastavusse viinud.

* * *

Pidades silmas Ukraina ettevalmistuste hetkeseisu ja eeldades, et Ukraina peab jätkama edusammude tegemist oma õigusaktide vastavusse viimisel ELi *acquis*' ja 1. teemavaldkonna asjakohaste Euroopa standarditega ning asjaomaste *acquis*' ja standardite rakendamisel, märgib EL, et tuleb täita järgmised *vahekriteeriumid*, enne kui teemavaldkonna läbirääkimisprotsessis saab astuda järgmisi samme:

- *1. teemaploki horisontaalsel tasandil* tagab Ukraina õigusriigi, avaliku halduse reformi ja demokraatlike institutsioonide toimimise tegevuskavade järjepideva rakendamise hoolika ja püsiva järelevalve tugeva ja valdkondadevahelise järelevalvemehhanismi kaudu, pöörates erilist tähelepanu inimressursside ja rahaliste vahendite piisavusele, institutsioonilisele suutlikkusele, kindlaks määratud tähtaegadest kinnipidamisele ning aktiivsele ja sisulisele dialoogile kodanikuühiskonnaga.

23. peatükk – kohtusüsteem ja põhiõigused

Ukraina rakendab ka edaspidi ulatuslikku kohtureformi, parandades kohtusüsteemi erapooletust, sõltumatust, vastutust, kvaliteeti ja tõhusust kooskõlas ELi *acquis*' ja Euroopa standarditega. Täpsemalt on Ukraina selle vahekriteeriumi täitnud, kui ta on:

- edasi arendanud kohtu ja prokuratuuri juhtorganite ning autonoomsete juhtorganite sõltumatust, usaldusväärust, staatust ja institutsioonilist suutlikkust, sealhulgas seoses vabade ametikohtade täitmisega, käegakatsutava edu saavutamiseega kohtusüsteemi juhtimise, kohtute haldamise ja prokuratuuri optimeerimisel, et suurendada nende tõhusust;

- veelgi tugevdanud kohtusüsteemi kõigil tasanditel sõltumatust, usaldusväärsust ja vastutust, eelkõige tulemuspõhiste valikumenetluste parandamise kaudu, vaadanud viivitamata läbi ülemkohtu ja teiste kõrgema kohtu kohtunike taustakontrolli menetlused ja ülemkohtu valikumenetlused ning laiendanud Ukraina kohtunike kõrgema kvalifikatsioonikomisjoni liikmete valikukomisjoni koosseisu, kaasates sisuliselt rahvusvaheliste partnerite nimetatud sõltumatud eksperdid; muutnud peaprokuröri ja kõrgema astme prokuröride valiku- ja ametist vabastamise menetluse läbipaistvamaks ja tulemuspõhisemaks; kaotanud sätteid, mis võimaldavad prokuröride ametisse nimetamist ja ilma konkursita üleviimist piirkondlikesse prokuratuuridesse ja peaprokuratuuri, ning andnud peaprokuratuurile õiguse tutvuda kohtueelse uurimise materjalidega; edendanud ametis olevate kohtunike tausta kontrollimist avaliku sektori eetikanõukogu osalusel ning prokuröride atesteerimist; tegelenud mahajäämusega distsiplinaarmenetluste alal ning tõhustanud distsiplinaarvaldkonna ja korruptsiooni tõkestamise vahendeid ja nende jõustamist, sealhulgas eetikadeklaratsioone, edendanud märkimisväärselt kohtuasjade läbipaistvat juhuslikku jaotamist;
- parandanud õigusemõistmise kvaliteeti, sealhulgas vähendades märkimisväärselt kohtunike ja tugitöötajate nappust, kehtestades kohtunike ja prokuröride jaoks tõhusa perioodilise tulemuslikkuse hindamise, mis põhineb selgetel ja objektiivsetel reeglitel ja hindamiskriteeriumidel, reformides advokatuuri ning jätkates reforme, mis puudutavad kohtunike ja prokuröride esmast ja jätkuvat juurdepääsu õigusharidussüsteemile ja õigusalasale koolitusele;

- suurendanud kohtute ja prokuratuuride tõhusust ja tulemuslikkust, sealhulgas täiustades konstitutsioonikohtu menetlust käsitlevaid õigusakte, tagades konstitutsioonikohtu kvoorumi ja rahvusvaheliselt kontrollitud kandidaatide õigeaegse ametisse nimetamise, võttes arvesse Veneetsia komisjoni asjakohaseid soovitusi, laiendades vaidluste alternatiivse lahendamise rakendamist, parandades õigusabi ja kohtuotsuste täitmist, sealhulgas võttes konkreetseid meetmeid seadusandlike moratoriumide järkjärguliseks kaotamiseks, edendades kohtusüsteemi digiüleminekut ja luues pärast nõuetekohast ja usaldusväärset kohtunike valimist, millesse on sisuliselt kaasatud välispartnerite poolt nimetatud sõltumatud eksperdid, uue halduskohtu.

Ukraina teeb märkimisväärseid edusamme korrupsiooni vastu võitlemisel ja selle ennetamisel. Täpsemalt on Ukraina selle vahekriteeriumi täitnud, kui ta on:

- edendanud, hoidnud ülal ja järjepidevalt rakendanud korrupsioonivastast õigus- ja strateegilist raamistikku, sealhulgas tagades märkimisväärse järkjärgulise ELi *acquis*'ga vastavusse viimise ning asjakohaste GRECO, OECD ja OSCE/ODIHRi soovitude rakendamise koos tõhusa koordineerimise, eelarvestamise, järelevalve ja hindamisega;
- suurendanud korrupsioonivastasele võitlusele spetsialiseerunud institutsioonide sõltumatust, volituste tõhusust ja tegevussuutlikkust (nii korrupsiooni ennetamiseks kui ka selle vastu võitlemiseks), sealhulgas laiendades Ukraina riikliku korrupsioonivastase büroo jurisdiktsiooni, et hõlmata kõik suure riskiga avaliku sektori ametikohad, ning andes korrupsioonivastasele eriprokuratuurile volitused, mis on vajalikud selleks, et alustada parlamendiliikmete suhtes kriminaalmenetlust ilma peaprokuröri heakskiiduta;

- tugevdanud korrupsiooni ennetamise raamistiku tõhusust, tehes täiendavaid edusamme selliste õigus- ja poliitikaraamistike väljatöötamisel ja jõustamisel, mis on seotud vara deklareerimise, rikkumisest teavitajate kaitse, huvide konflikti, lobitöö ning erakondade/valimiskampaaniate rahastamisega, sealhulgas rikkumiste korral tõhusate, proportsionaalsete ja piisavalt hoiatavate karistustega;
- teinud käegakatsutavaid edusamme, et näidata häid tulemusi korrupsioonijuhtumite uurimisel, nende eest süüdistuste esitamisel ja süüdimõistvate kohtuotsuste tegemisel, eelkõige suurkorruptsiooni juhtumite lõplike süüdimõistvate kohtuotsuste puhul, ning on suurendanud arestitud, külmutatud ja konfiskeeritud vara hulka ja koguväärtust, sealhulgas jättes õigusaktidest välja sätte, mis käsitleb kriminaalasjade automaatset lõpetamist kohtuliku eeluurimise tähtaegade möödumise tõttu, ning vaadates läbi kehtivad tähtajad;
- parandanud konkreetsete korrupsioonivastase võitluse meetmete süvalaiendamist riskihindamiste ja süsteemsete eetikameetmete abil korrupsiooni suhtes kõige haavatavamates sektorites.

Ukraina tugevdab põhiõiguste kaitset praktikas veelgi. Täpsemalt on Ukraina selle vahekriteeriumi täitnud, kui ta on:

- tõhusamalt rakendanud põhiõiguste õigus- ja poliitikaraamistikku ja nende jõustamist praktikas, eelkõige põhiõigustega tegelevate sõltumatute institutsioonide suurema suutlikkuse kaudu ning ettevalmistuste teel, mida tehakse põhiõiguste ja -vabaduste taastamiseks pärast sõjaseisukorra lõppu;
- jätkanud vangla- ja kinnipidamisasutuste reformi, sealhulgas parandanud tingimusi ja võtnud meetmeid, et väärkohtlemise juhtumeid ära hoida ja nendega tegeleda;
- vastu võtnud andmekaitsealased õigusaktid ja on alustanud nende rakendamist kooskõlas ELi *acquis*'ga, olles sealhulgas suurendanud riikliku isikuandmete kaitse komisjoni suutlikkust;

- edendanud sõnavabadust ning meediavabadust ja meedia mitmekesisust, tugevdades avalik-õigusliku meedia ning meediat reguleeriva asutuse sõltumatust ja institutsioonilise suutlikkust, samuti ajakirjanikke kaitsvaid kaitsemeetmeid;
- taganud jätkuva edu riigisiseste õigusaktide vastavusse viimisel võrdõiguslikkust ja mittediskrimineerimist ning vaenukuritegusid ja vaenukõnet, puuetega inimeste õigusi, soolist võrdõiguslikkust ja soolise vägivalla vastu võitlemist, kahtlustatavate ja süüdistatavate isikute menetlusõigusi kriminaalmenetluses ning ohvrite õigusi käsitleva ELi *acquis*'ga, sealhulgas Euroopa Inimõiguste Kohtu 1. juuni 2023. aasta otsusega;
- teinud edusamme integreeritud lastekaitseüsteemi loomisel ja oma õigusaktide vastavusse viimisel lapse õigusi käsitleva ELi *acquis*'ga ning on liikunud vanemliku hoolitsuseta laste ja puuetega inimeste (täiskasvanute ja laste) deinstitutionaliseerimise suunas;
- rakendanud jätkuvalt ja järjepidevalt rahvusvähemustesse kuuluvate isikute õiguste kaitset käsitlevaid asjakohaseid seadusi ja kohustusi kooskõlas Euroopa standardite ja läbirääkimisraamistikuga, mis on Ukraina rahvusvähemustesse kuuluvate isikute õiguste kaitsmise läbivaadatud tegevuskava lahutamatu osa.

24. peatükk – õigus, vabadus ja turvalisus

Ukraina teeb käegakatsutavaid edusamme raske ja organiseeritud kuritegevuse vastases võitluses. Täpsemalt on Ukraina selle vahekriteeriumi täitnud, kui ta on:

- täiendavalt ühtlustanud oma õigusakte ELi *acquis*'ga, mis käsitleb organiseeritud kuritegevuse vastast võitlust, sealhulgas rahapesu uurimist ja kriminaliseerimist, samuti vara arestimist ja konfiskeerimist;

- teinud käegakatsutavaid edusamme, et näidata häid tulemusi uurimisel, süüdistuste esitamisel ja lõplike süüdimõistvate kohtuotsuste tegemisel kõigis raske ja organiseeritud kuritegevuse (sealhulgas inimkaubandus ja laste seksuaalne väärkohtlemine, küberkuritegevus, ebaseaduslik tulirelvakaubandus, uimastite tootmine ja nendega ebaseaduslik kauplemine, rahapesu ja terrorismivastane võitlus) valdkondades;
- teinud käegakatsutavaid edusamme riikliku uurimisbüroo põhjalikul reformimisel, kaasates sisuliselt rahvusvaheliste partnerite nimetatud sõltumatuid eksperte;
- juurutanud usaldusväärse ja süstemaatilise tava algatada finantsuurimised raske ja organiseeritud kuritegevuse, sealhulgas rahapesu juhtumite käsitlemisel;
- teinud käegakatsutavaid edusamme, et näidata häid tulemusi varade arestimise ja lõpliku konfiskeerimise alal ning tõhustada vara tagasivõitmise ja haldamise süsteemi, sealhulgas tugevdades ja edendades kuritegeliku vara sissenõudmise ja haldamise agentuuri reformi, kaasates sisuliselt rahvusvaheliste partnerite nimetatud sõltumatuid eksperdid;
- teinud käegakatsutavaid edusamme inimkaubanduse võrgustike lammutamisel ning tulirelvade ebaseadusliku valdamise ja nendega kauplemise ennetamisel ja selle vastu võitlemisel, sealhulgas väike- ja kergrelvade kontaktasutuse rakendamise teel;
- tugevdanud oma institutsioonilist raamistikku, eelkõige määratledes selgemalt õiguskaitseasutuste volitused, suurendades nende sõltumatust ja usaldusväarsust, operatiivset, analüütilist ja IT-alast suutlikkust, edendades asutustevahelist koostööd ning koolitades õiguskaitsetöötajaid;
- suurendanud oma haldussuutlikkust, et täita ELi nõudeid, mis käsitlevad õiguslast koostööd kriminaal-, tsiviil- ja kaubandusajades, ning taganud tõhusa koostöö Eurojusti ja Euroopa Prokuratuuriga.

Ukraina tõhustab oma jõupingutusi uimastialases koostöös. Täpsemalt on Ukraina selle vahekriteeriumi täitnud, kui ta on:

- loonud toimiva ja piisavalt rahastatud riikliku varajase hoiatamise süsteemi, tugevdanud riiklikku uimastiseire asutust ning on teinud edusamme oma õigusaktide vastavusseviimisel uimasteid ja uimastite lähteaineid käsitleva ELi *acquis*'ga, samuti uimastite hävitamisel;
- teinud käegakatsutavaid edusamme, et saavutada häid tulemusi seoses uimastite konfiskeerimise ja hävitamisega ning uimastitega seotud varade konfiskeerimisega.

Ukraina on saavutanud tulemusi seadusliku ja ebaseadusliku rände, varjupaiga, Schengeni *acquis*' ja välispiiride ning viisapoliitikaga seotud küsimustes. Täpsemalt on Ukraina selle vahekriteeriumi täitnud, kui ta on:

- edendanud oma õigusaktide vastavust ELi *acquis*'le rände, varjupaiga, viisapoliitika ja piirihalduse valdkonnas, sealhulgas suurendanud vastavust Euroopa integreeritud piirihalduse metoodikale;
- suurendanud oma institutsioonilist suutlikkust, koostööd ja koordineerimismehhanisme rände, piiride ja varjupaiga haldamisega tegelevate ametiasutuste vahel ning on tõhustanud võitlust ebaseadusliku rände ja rändajate smugeldamise vastu;
- täiustanud oma varjupaigasüsteemi, sealhulgas menetlusi, millega tagatakse varjupaiga taotlemise ja otsuste edasikaebamise õigus.

* *

Võttes arvesse Ukraina ettevalmistuste hetkeseisu ja eeldusel, et Ukraina täidab horisontaalselt ja õigusriigi peatükkide puhul vahekriteeriumid, ning lähtudes arusaamast, et Ukraina peab jätkama edusammude tegemist seoses oma õigusaktide vastavusseviimisega allpool nimetatud peatükkidega hõlmatud *acquis*'ga ja nimetatud *acquis*' rakendamisega, ning ilma et see piiraks 1. teemaploki täiendavates kriteeriumides kehtestatud lisatingimuste kohaldamist, märgib EL, et need peatükid võib sulgeda üksnes ajutiselt ja alles siis, kui EL on leidnud, et täidetud on järgmised kriteeriumid.

5. peatükk – riigihanked

- Ukraina viib oma riigisisese õigusraamistiku täielikult vastavusse ELi *acquis*'ga kõigis riigihanked puudutavates valdkondades, kaasa arvatud kontsessioonide, avaliku ja erasektori partnerluse ning kaitsealaste riigihangete alal, tagades sellega hankeasutuste usaldusväärsuse, samuti rahvusvaheliste lepingute puhul, millega vabastatakse teatavad hanked riigihangete eeskirjade järgimisest, kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu, riigihanked käsitlevate ELi õigusaktide ja ELi *acquis*' kõigi muude asjaomaste sätetega.
- Ukraina loob asjakohase haldusalase, tegevus- ja institutsioonilise suutlikkuse kõigil tasanditel ja võtab asjakohased meetmed, et tagada kõnealuses valdkonnas riigisiseste õigusaktide nõuetekohane rakendamine ja jõustamine aegsasti enne ühinemist. See hõlmab tõendatud tulemusi järgmistes valdkondades:
 - praktiliste rakendus- ja järelevalvevahendite ettevalmistamine (sealhulgas haldusnormid, juhendid, käsiraamatud ja lepingute tüüpvormid);
 - süsteemi täieliku tundmise ja usaldusväärsuse tagamiseks vajalike kontrollimehhanismide tugevdamine, sealhulgas tagades varajased auditid, hoolika järelevalve ja suurema läbipaistvuse riigihankelepingute täitmise etapis, tuginedes süstemaatilisele riskihindamisele, samuti seades prioriteediks kontrollid korrupsiooni ja pettuse suhtes kõige haavatavamate sektorite ja menetluste puhul, sealhulgas kaitse, energia ja ülesehitus;

- õiguskaitsemeetmete süsteemi tõhus toimimine, sealhulgas kontsessioonide, avaliku ja erasektori partnerluse ning kaitsealaste riigihangete valdkonnas;
- täiustatud riskihindamised, kulude läbipaistvuse nõuded, pakkujate hoolsuskohustus ja täitmise tagamise mehhanismid, et ennetada korrupsiooni ja huvide konflikte riigihangetes ning nende vastu võidelda nii keskvalitsuse kui ka kohalikul tasandil.
- Ukraina saavutab häid tulemusi õiglase ja läbipaistva riigihangete süsteemi puhul, mis pakub tõhusaid, tulemuslikke ja majanduslikult kasulikke tingimusi seoses avaliku sektori vahendite kasutamise, konkurentsi ja tugevate korrupsioonivastaste tagatiste ja meetmetega.

18. peatükk – statistika

- Ukraina esitab peamised makromajanduslikud andmed (rahvamajanduse arvepidamine ning valitsemissektori finantsstatistika ja ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus) vastavalt Euroopa arvepidamise süsteemi (ESA) kehtivale metoodikale, samuti asjaomasele ESA edastamisprogrammile, kogurahvatulu ja ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse teatamisnõuetele ning muudele asjakohastele nõuetele koos kasutatud metoodika nõutava üksikasjaliku kirjeldusega; Eurostat on esitanud andmeid ja kirjeldusi juba kontrollinud ning on juba kinnitanud asjakohast vastavusseviimist ELi normidega õigeaegsuse, täielikkuse, sidususe, läbipaistvuse ja täpsuse osas;
- Ukraina võtab vastu tegevuskava, mis käsitleb järgmist: i) allesjäänud puuduste kõrvaldamine ESA tabelites, ii) ESA andmeedastusprogrammi kuuluvate ülejäänud tabelite edastamine, iii) ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse tabelitega koos esitatavas teabes allesjäänud puuduste kõrvaldamine ja iv) allesjäänud metoodiliste küsimuste rakendamine. Eurostat kinnitab tegevuskava asjakohasust.

32. peatükk – finantskontroll

- Ukraina võtab asjakohaseid meetmeid, et tagada sisekontrolli, sealhulgas juhtkonna delegeeritud vastutuse ja riskijuhtimise suhtes kohaldatava õigusraamistiku nõuetekohane rakendamine. Tugevdatakse siseauditi funktsiooni institutsioonilist suutlikkust, et tagada riigisiseste avaliku sektori sisefinantskontrolli käsitlevate õigusaktide nõuetekohane rakendamine ja jõustamine.
- Ukraina kontrollikoja poliitiline, rahaline ja halduslik sõltumatus ja volitused on tagatud kooskõlas Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvahelise Organisatsiooni (INTOSAI) standarditega.
- Ukraina on viinud oma õigusaktid vastavusse ELi *acquis*'ga, mis käsitleb võitlust pettuste ja muu liidu finantshuve kahjustava ebaseadusliku tegevuse vastu; Ukraina tagab, et tema riiklikul pettusevastasel koordineerimistalitusel on volitused ja tegevussuutlikkus, mis võimaldab tagada pettustevastase tegevuse piisava ja tõhusa koordineerimise; Ukraina rakendab ELi finantshuvide kaitseks tõhusat riiklikku pettustevastase võitluse strateegiat. Ukraina saavutab häid tulemusi komisjoni, OLAFi ja Euroopa Prokuratuuriga (EPPO) tehtavas koostöös, mis puudutab ELi rahaliste vahendite kasutamisel teatatud rikkumisi ja uurimisjuhtusid.
- Ukraina viib oma õigusaktid vastavusse euromüntide autentimist käsitleva ELi *acquis*'ga ning ratifitseerib ja rakendab 1929. aasta rahavõltsimise vastu võitlemise rahvusvahelise Genfi konventsiooni.

* *

Läbirääkimiste käigus jätkatakse ELi *acquis*' ja asjakohaste Euroopa standarditega vastavusse viimisel ja nende rakendamisel tehtud edusammude jälgimist. EL rõhutab, et pöörab erilist tähelepanu kõikide eespool nimetatud konkreetsete küsimuste järelevalvele, et tagada Ukraina haldussuutlikkus ja võime viia lõpule oma õigusaktide ühtlustamine ühenduse õigustikuga kõikides käesolevas teemaplokis käsitletud valdkondades ning edusammud rakendamisel ja jõustamisel. Erilist tähelepanu on vaja pöörata kõnealuse teemaploki ja läbirääkimiste teiste teemaplokkide vahelistele seostele. Ukraina õigusaktide vastavust ELi *acquis*'le ja asjakohastele Euroopa standarditele ning *acquis*' rakendamise alast suutlikkust saab lõplikult hinnata alles läbirääkimiste hilisemas etapis. Lisaks kogu teabele, mida EL võib nõuda läbirääkimiste pidamiseks käesoleva teemaploki üle ja mis tuleb esitada konverentsile, kutsub EL Ukrainat üles esitama assotsiatsiooninõukogule korrapäraselt kirjalikku üksikasjalikku teavet ELi *acquis*' rakendamisel saavutatud edusammude kohta.

Kõiki eespool toodud kaalutlusi arvesse võttes peab konverents sobival ajal kõnealuse teemaploki juurde tagasi pöörduma.

Lisaks tuletab EL meelde, et alates 3. juunist 2026 kuni läbirääkimiste lõpuleviimiseni võidakse ELis vastu võtta uusi õigusakte.